

"La indústria de tanques va ser cabdal per al desenvolupament econòmic i social de Malgrat"

ALMUDENA MONTAÑO INDIA

Malgrat de Mar va ser al segle XIX un dels municipis més importants a nivell mundial en la fabricació de tanques metàl·liques per obrir i tancar bosses i moneders de luxe. Un total de 22 fàbriques, amb més d'un miler de treballadors, s'encarregaven del procés de producció -des del disseny al polit final- i abastien els marroquiners de les principals marques: Loewe, Christian Dior, Pierre Cardin, Victorio & Lucchino, Carolina Herrera, Calvin Klein, Donna Karan, Balenciaga i Judith Leiber, entre moltes altres. Les claus d'aquest negoci es poden descobrir, fins al 9 de desembre a l'exposició instal·lada a l'Arxiu Municipal de Malgrat, que compta amb 10 plafons explicatius, expositors d'objectes i un audiovisual amb entrevistes a persones que van treballar en aquestes fàbriques. La mostra està impulsada per dos extreballadors de tanques vinculats als Amics de l'Arxiu, Vicenç Bayarri i Ramon Ribot, així com Josep Vives, l'Arxiu Municipal -dirigit per l'arxiver Josep M. Crosas- i Anna M. Anglada.

Quina importància va tenir aquesta indústria a Malgrat de Mar?

RAMON RIBOT: La indústria de tanques va ser cabdal per al desenvolupament econòmic i social de Malgrat. La majoria es van crear a la postguerra i van donar feina a molta gent. Molts feien hores extres a casa durant els pics de feina que requereix el món de la moda. Gravaven i pintaven peces fins a les 2 o les 3 de la matinada... I a les 7 del matí de nou a treballar!

Qui comprava aquest tipus de bosses i complements?

VICENÇ BAYARRI: Gent amb diners, perquè eren objectes de luxe. Una de les nostres bosses la portava Kim Basinger durant

la pel·lícula *Mi novia es un extraterrestre* (1988), també sortien les famoses a les revistes amb els nostres dissenys.

D'on trèieu les idees per confeccionar els dissenys?

R.R.: Treballàvem amb exclusives per a cada client. Ells mateixos ens deien què volien. Portaven capses o altres objectes perquè a partir d'allò féssim una bosseta de mà. I, d'altres vegades, trèiem les idees de les fires de moda internacionals, sobretot de Milà, i de les botigues de luxe de París, la Costa Brava, Barcelona i Madrid. També enviàvem mostrari a Sud-Amèrica, Sudàfrica, Filipines, Canadà i EUA.

Quins materials utilitzàveu per confeccionar les tanques?

V.B.: El 90% del material era llautó -aliatge de coure i zinc- i també utilitzàvem una petita quantitat d'alumini, ferro, níquel i coure. Per soldar, empràvem l'argent, l'acetilè i l'oxigen, i el bany final era d'or. Compràvem el material a Barcelona.

Quin càrrec vau ocupar en aquesta cadena de producció?

V.B.: Vaig començar de matricer l'any 1070 a l'empresa malgratenca González Roca. Com que havia anat a aprendre a Barcelona i l'Hospitalet, tenia bona tècnica i em van posar de cap de taller mecànic i, més endavant, de responsable tècnic de l'empresa. Al tancar González Roca, juntament amb 7 companys, vam muntar una altra al mateix lloc i amb la mateixa maquinària, que va arribar a tenir 60 treballadors. En total, vaig treballar 28 anys en fàbriques de tanques.

R.R.: Vaig començar al taller, on vaig aprendre tot el procés de producció i més endavant al despatx de la fàbrica Montals Hermanos. Quan van plegar els responsables, em vaig posar al

capdavant. Dissenyava mostres, les ordenava fer i visitava clients per tota Espanya. L'any 1968 va tancar. Anys després vaig ser comptable de la fàbrica González Roca i director general fins al 1991, quan va tancar. Finalment, vaig obrir pel meu compte una comercial de tanques i aplics per a sabates i bosses, que va estar en funcionament 18 anys, fins que em vaig jubilar. En total, vaig treballar en el ram uns 50 anys.

D'on eren els principals clients marroquiners?

R.R.: De tota Espanya, sobretot del llevant i al sud, on teníem el principal punt de vendes a Ubrique. També teníem clients a Sant Sebastià, Galícia, la Rioja, i molts d'importants per Catalunya. Els clients estrangers -de França, EUA i Veneçuela- es desplaçaven fins a la fàbrica per triar les mostres.

Com és que Veneçuela, un país molt ric en llautó, us comprava a vosaltres?

R.R.: Ens encarregaven les cadenes per penjar les bandoleres perquè no tenien indústries que transformessin el llautó. Per no tenir problemes amb el govern veneçolà, havíem de declarar que les cadenes que exportàvem eren de ferro.

A quin preu veníeu les tanques?

R.R.: Una tanca normal, als anys setanta, podia costar entre 500 pessetes les bàsiques fins a 5.000 pessetes les més sofisticades. Les peces petites, com aplics i guarniments per a bosses, unes 200 pessetes. Les polseres de senyora amb brillants i pedreria costaven 500 pessetes aproximadament. Produïem milers de models a l'any.

Com era el procés de producció dels articles?

V.B.: Bastant complex perquè la xapa de llautó passava per dife-

Vicenç Bayarri (esquerra) i Ramon Ribot (dreta), extreballadors de les fàbriques de tanques de Malgrat de Mar. Foto: Almudena Montaña

rents processos: primer es tallava i es feien les ranures; després se soldava amb argent, les peces tornaven a la fresadora o a les bandes d'esmeril per foradar-les o enroscar-les i, finalment, passaven per les polidores. Les dones eren molt bones soldadores perquè tenien una habilitat manual i una precisió excel·lent.

Quina part del procés era la més dura?

V.B.: La més perillosa era el poliment. Passaven entre 8 i 10 hores drets davant les polidores de discos de cotó de 350 de diàmetre, que anaven a 3.000 voltes per minut, entre molta brutícia i soroll. Diversos treballadors es van quedar sense algun dit perquè van enganxar la tanca amb el disc.

On anaven les peces un cop polides?

V.B.: Un cop polides amb greixos animals es desengreixaven amb unes màquines d'ultrasons i tricloroetilè, que ara ja no es poden fer servir per seguretat. Se submergien en níquel i les daurades amb un bany o xapat

d'or. Després, a la secció de complements, es posaven les pedres o esmalts. Al control de qualitat de l'empaquetadora es revisava i, si no estava perfecte, tornava enrere i es rectificava.

Com eren les condicions de treball d'aquestes fàbriques?

R.R.: Ens recomanaven unes mesures de seguretat, però molts pensaven que eren més homes si no les seguien.

Mmmm... Una mica inconscients, no?

V.B.: Els polidors no podien fer servir guants, perquè necessitaven molt de tacte. Les ulleres molestaven perquè es baixaven i no se les posava ningú i les mascaretes tampoc, tot i que hi havia bany on es respiraven gasos de cianur. Després d'algunes denúncies, la seguretat va millorar. Una persona es va arrencar dos dits amb una fresadora i els inspectors van venir a donar-nos consells... Eren inviàbles i més perillosos, així que vam inventar una palanca per aturar la màquina a l'instant en cas d'emergència. ■

Fabricaven els complements de les bosses de luxe. Foto: A. Montaña

L'exposició es pot visitar fins al 9 de desembre. Foto: A. Montaña

Imitaven objectes per crear les bosses. Foto: A. Montaña